

استراتژی هنجارسازی اتحادیه اروپا در رویارویی با تروریسم و رشد افراط‌گرایی

رامسین بیت جم^۱، محمدعلی خسروی^۲، رضا جلالی^۳، دیدخت صادقی حقیقی^۴

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۶/۲۷

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۴/۰۸

چکیده:

این مقاله تلاش می‌کند تا استراتژی هنجارسازی اتحادیه اروپا در رویارویی با تروریسم و رشد افراط‌گرایی در نظام بین‌الملل را مورد بررسی قرار دهد. تروریسم یکی از بزرگترین تهدیدکننده‌های امنیت جامعه‌ی بشری به حساب می‌آید که می‌تواند علیه بسیاری از مولفه‌های مدنیت برخیزد زیرا تروریسم افرادی را تربیت خواهد کرد که قائل به هیچ‌گونه تسامح، تساهل و همزیستی مسالمت‌آمیز میان خود و جامعه نیستند. با ظهور جنگ در منطقه‌ی خاورمیانه، اروپا نیز تماس ملموسی را با تروریست‌ها پیدا کرد زیرا بسیاری از افرادی که در گروه‌های تروریستی فعال در خاورمیانه حضور داشتند اروپایی بودند که این امکان وجود دارد که پس از برقراری آرامش در منطقه با آن‌گرایش‌های افراطی به کشور خودشان بازگشته و تبدیل به یک نیروی خطرناک شوند. از این رو مقابله با تروریسم و رشد افراط‌گرایی برای اتحادیه‌ی اروپا یک مسأله‌ی امنیتی است که مقابله با آن برای اروپایی‌ها از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است. به صورت کلی می‌توان گفت رفتارهای اتحادیه‌ی اروپا در مقابله با تروریسم و رشد افراط‌گرایی شامل همکاری با کشورهای دیگر در مبارزه با تروریسم، ارائه‌ی خدمات در راستای مبارزه با تروریسم، مسدود کردن راه‌های تامین مالی تروریسم، اختصاص بودجه برای مبارزه با تروریسم و اقدامات پارلمانی در محدود کردن بخشی از خدماتی است که می‌تواند در اختیار نیروهای تروریستی قرار گیرد.

واژگان اصلی: اتحادیه اروپا، استراتژی، تروریسم، خاورمیانه، پارلمان اروپا، افراط‌گرایی.

۱. گروه روابط بین‌الملل، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. گروه علوم سیاسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

mkhosravi@yahoo.com

۳. گروه روابط بین‌الملل، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۴. گروه روابط بین‌الملل، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

مقدمه

اتحادیه اروپا^۱ در مواجهه با تهدید بین‌المللی تروریسم و رشد فزاینده‌ی افراط‌گرایی، نقش زیادی را در عرصه بین‌المللی ایفا می‌کند. اگرچه مسئولیت اصلی مبارزه با جرم و جنایت و تضمین امنیت بر عهده کشورهای عضو است، اتحادیه اروپا ابزارهای همکاری، هماهنگی و همچنین حمایت مالی را برای مقابله با این پدیده بدون مرز فراهم می‌کند. علاوه بر این، این فرض که بین توسعه و ثبات، و همچنین بین امنیت داخلی و خارجی ارتباط وجود دارد، اقدام اتحادیه اروپا را فراتر از مرزهای خود شکل داده است. هزینه‌های اتحادیه اروپا در زمینه مبارزه با تروریسم و رشد افراط‌گرایی در طول سال‌ها افزایش یافته است تا امکان همکاری بهتر بین مقامات مجری قانون ملی و حمایت بیشتر توسط نهادهای اتحادیه اروپا مسئول امنیت و عدالت، مانند: یوروبول^۲، ایو لیست^۳ و ایورجست^۴ فراهم شود.

بسیاری از قوانین و ابزارهای جدیدی که در سال‌های اخیر به تصویب رسیده‌اند، از هماهنگ کردن تعاریف جرایم و تحریم‌های تروریستی و به اشتراک‌گذاری اطلاعات و داده‌ها تا حفاظت از مرزها، مقابله با تأمین مالی تروریسم و تنظیم سلاح‌های گرم را شامل می‌شود. با این حال، اجرا و ارزیابی اقدامات مختلف یک کار چالش برانگیز است. پارلمان اروپا نه تنها در شکل دادن به قوانین، بلکه در ارزیابی ابزارها و شکاف‌های موجود از طریق کارهای انجام شده توسط کمیته ویژه تروریسم^۵ در سال ۲۰۱۸ نقش فعالی ایفا کرده است.

در راستای توصیه‌های پارلمان و همچنین اولویت‌های تعیین‌شده توسط کمیسیون جدید اروپا و دستور کار مبارزه با تروریسم آن که در دسامبر ۲۰۲۰ ارائه شد، اقدامات آتی ضد تروریسم اتحادیه اروپا بر پیش‌بینی بهتر تهدیدها، مقابله با افراط‌گرایی و کاهش آسیب‌پذیری‌ها، با ایجاد زیرساخت‌های حیاتی، انعطاف پذیرتر و محافظت بهتر از فضاهای عمومی تمرکز کرد. تحولات آتی همچنین شامل افزایش اشتراک‌گذاری اطلاعات، از طریق اجرای بهتر و مدرن‌سازی ابزارهای موجود، تقویت یوروبول، و همچنین تحقیقات و تعقیب احتمالی جنایات تروریستی در سطح اتحادیه اروپا است. شورای اروپا از سال ۱۹۹۴ به

^۱ European Union (EU)

^۲ Europol

^۳ eu-LISA

^۴ Eurojust

^۵ TERR

حمایت از حقوق بشر، حاکمیت قانون و دموکراسی کثرت‌گرا اختصاص یافته است. تروریسم این سه ارزش را نمی‌پذیرد و شورای اروپا مصمم به مبارزه با آن است. شورای اروپا تعدادی اسناد و استانداردهای حقوقی بین‌المللی را تهیه کرده است که نشان‌دهنده اهمیتی است که برای مبارزه با تروریسم قائل است؛ البته باید توجه داشت که موارد مذکور، نمونه‌هایی کوتاه از اقدامات اتحادیه اروپا برای مقابله با تروریسم است و در این مقاله استراتژی هنجارسازی اتحادیه اروپا در رویارویی با تروریسم و افراط‌گرایی در نظام بین‌الملل مورد بحث و تفسیر قرار می‌گیرد.

۱. راهبرد هنجارسازی اتحادیه اروپا در رویارویی با تروریسم

اتحادیه اروپا

پس از پایان جنگ جهانی دوم سران کشورهای اروپایی پس از تلاش بسیار به این نتیجه رسیدند که برای جلوگیری از تنش و جنگ، همکاری گسترده‌ای میان کشورهای اروپایی انجام شود. این تصمیم بسیار مهم بود زیرا دو جنگ جهانی در فاصله‌ی بسیار کوتاهی در آن قاره شکل گرفته بود از سوی دیگر در قرون وسطی نیز کشورهای اروپایی با یکدیگر در حال جنگ بودند. همکاری‌هایی که سران کشورهای اروپایی بر روی آن اتفاق نظر داشتند در زمینه‌های تجارت و اقتصاد بود. در ابتدا کشورهای آلمان، فرانسه، ایتالیا، بلژیک، هلند و لوکزامبورگ در زمینه تولیدات ذغال سنگ و فولاد با یکدیگر شروع به همکاری نمودند. پس از آن با پیوستن اعضای جدید فعالیت‌های آن گسترده‌تر شد (کایسر^۱، ۲۰۱۱: ۶۳). در سال ۱۹۹۲ میلادی، میان کشورهای عضو جامعه اروپا پیمان همکاری‌های بیشتری شکل گرفت و نام جامعه اروپا به اتحادیه اروپا^۲ تغییر کرد. این پیمان که در شهر ماستریخت^۳ هلند منعقد گردید؛ به پیمان ماستریخت معروف شد و چارچوب قانونی اتحادیه‌ی اروپا را فراهم کرد. آن‌ها در سال ۱۹۹۹ واحد پول مشترکی به نام یورو را معرفی کردند که در حال حاضر در ۱۷ کشور جایگزین پول‌های ملی است. همچنین اتحادیه اروپا با ۵۰۰ میلیون شهروند ۳۱٪ تولید ناخالص داخلی در جهان را دارد و لازم به ذکر است که ۲۱ کشور از اعضای اتحادیه اروپا عضو ناتو است (گالاسو^۴، ۲۰۱۹: ۱۵۲).

^۱ Kaiser

^۲ European Union

^۳ . Maastricht

^۴ . Galasso

تروریسم

تروریسم در اصل یک برچسب سیاسی غیرمطلوب، غیرقانونی و دارای بار منفی است که بزرگترین خطر برای صلح و امنیت ملی و بین‌المللی شمرده می‌شود (حیدری فرد و پورقصاب، ۱۴۰۰: ۱۱). این پدیده امروزه با فناوری‌های نوین گسترده‌تر هم شده و توانسته است در شکل گروه‌هایی کوچک در عرصه‌ی بین‌المللی به شدت تأثیرگذار باشد. تفاوت تروریسم امروز با دوران‌های گذشته این است که امروزه تروریسم از حوزه‌های داخلی به سیاست جهان سرازیر شده از تهدید ملی به تهدیدی بین‌المللی و جهانی مبدل گشته است (حاجیان و ضمیری، ۱۳۸۹: ۱۰۳).

تروریسم به معنای کاربرد خشونت و تهدید همراه با حمله‌های برنامه‌ریزی شده‌ای است که با جنگ نامتعارف پیوند دارد. ترور تبدیل به اقدامی گروهی، سازمان یافته و حتی یک استراتژی سیاسی می‌شود (ویت تاکر^۱، ۲۰۰۶: ۱۸). شاخصه‌ها و اجزاء مفهومی تروریسم عبارت‌اند از:

- ۱- خشونت: عمومی‌ترین ویژگی تروریسم است؛
- ۲- قربانی: کشتار و آسیب زدن به غیر نظامیان یکی دیگر از ویژگی‌ها و معیارهای اقدامات تروریستی است؛
- ۳- هدفمندی: ایجاد وحشت و ترس در جامعه یکی از مهمترین اهداف تروریست‌هاست؛
- ۴- انگیزه: پشت اقدامات تروریستی انگیزه قرار دارد به این معنی که تروریست‌ها برای رسیدن به هدفی خاص (سیاسی، مذهبی، ...) اقدام به ترور می‌کنند؛
- ۵- قبول مسئولیت: تروریست‌ها با صدور بیانیه، مسئولیت اقدامات خود را به عهده می‌گیرند و در این بیانیه مواضع و دیدگاه‌های خود را تشریح می‌نمایند (نمایند) (نمایان و سهرابیگ، ۱۳۹۱: ۱۶-۱۷).

هنجارسازی

واژه‌هایی مانند هنجار، هنجارسازی و هنجارگرایی به دلیل مطلوبیت ذاتی و ارتباط با فرایند مشروعیت سیاست‌ها، قابلیت زیادی برای قدرت‌های بزرگ از منظر بهره برداری و تصویرسازی دارند و تأسیس هنجارها در سیاست بین‌الملل منبع قدرت و نفوذ برای رفتار دیگر کنشگران بوده است. هنجارها از جایی معنا می‌یابند که در جامعه جهانی، ضرورت وجود برخی قواعد جهانشمول وجود دارد تا بر اساس آن رفتار دولت‌ها و کنش مشترک آن‌ها در راستای رسیدن به هدفی خاص تنظیم و قابل پیش‌بینی گردد. می‌توان گفت در جهان امروز هنجارها بیشتر وابسته به قدرت هستند و برای ایجاد وضع مطلوب برای

^۱ . Whittaker

قدرت‌ها به کار می‌آیند. این فرایند آن قدر اهمیت دارد که توان کشورها در مشارکت در تعریف و تأسیس هنجارها، میزان نفوذ آنها را در جامعه بین‌المللی تعیین خواهد کرد. مشروعیت هنجارها همواره در ویژگی اقتناعی، جمعی و بین‌الذهانی آنها ریشه دارد. بنابراین نه تنها حیات تأسیسی هنجار نباید در انحصار قدرتمندان باشد و هنجار نباید مورد استفاده ابزاری و تفسیر به رای کنشگران قدرتمند قرار گیرد بلکه باید معطوف به مهار قدرت و تنظیم رفتار آن باشد (دهقانی فیروزآبادی و سلیمانی، ۱۳۹۷: ۶۹).

۲. تهدید تروریسم برای اتحادیه اروپا

حملات ۲۰۲۰ در فرانسه، آلمان و اتریش بار دیگر تروریسم را در صدر دستور کار اتحادیه اروپا قرار داد و به آن‌ها یادآوری کرد که تهدید تروریستی در اروپا ناپدید نشده است. یورویل^۱ در ارزیابی‌های سالانه خود به طور مستمر سطح تهدید را بالا ارزیابی می‌کند. علیرغم کاهش آشکار حوادث تروریستی طی دو سال گذشته، تعداد توطئه‌های خشی شده و دستگیری‌ها نسبتاً ثابت مانده است و به تهدیدی مداوم اشاره می‌کند: برای مثال، هم در سال ۲۰۱۸ و هم در سال ۲۰۱۹، توطئه‌های خشی شده و شکست خورده دوبرابر تعداد آنها بود (آندریوا، ۲۰۲۱: ۷۵۸)^۲.

تروریسم در اروپا پدیده جدیدی نیست. چندین کشور عضو اتحادیه اروپا (مانند فرانسه، ایتالیا، اسپانیا و بریتانیا) سابقه طولانی در مبارزه با گروه‌های تروریستی داخلی دارند. با این حال، از زمان حملات ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ در خاک ایالات متحده، تهدید تروریستی به مقیاس جهانی‌تر تبدیل شده است (آرگومانیز^۳، ۲۰۰۹: ۴۳). تحقیقات اخیر نشان می‌دهد که بین سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۸، ۷۵۳ نفر در حملات تروریستی در اتحادیه اروپا جان خود را از دست دادند و ۱۱۱۵ شهروند اتحادیه اروپا قربانی ترور در کشورهای غیر اتحادیه اروپا شدند. اگرچه افراط‌گرایی خشونت‌آمیز جناح راست در حال افزایش است و انواع دیگر فعالیت‌های تروریستی تهدیدی مداوم هستند، بیشتر تلفات در اتحادیه اروپا و در جهان ناشی از تروریسم

^۱ Europol: یورویل سازمان مجری قانون اتحادیه اروپا است که در سال ۱۹۹۴ در میان کشورهای عضو اتحادیه اروپا شکل گرفت و مسئولیت رسیدگی به اطلاعات جنایی را بر عهده دارد. این سازمان در ابتدا واحد مواد مخدر یورویل بوده است. یورویل فعالیت‌های رسمی خود را در سال ۱۹۹۹ آغاز کرده است (ترنز: ۲۰۰۸: ۳۷).

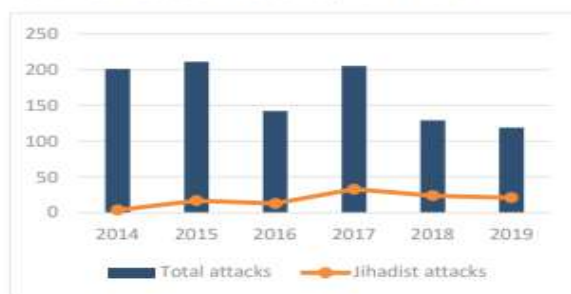
^۲ Andreeva

^۳ Argomaniz

جهادی است (آندریوا، ۲۰۲۱: ۷۵۹).

امروزه تهدیدهای تروریستی نه تنها بالاست، بلکه به طور فزاینده‌ای پیچیده نیز هست، زیرا ماهیت آن در طول زمان تکامل می‌یابد و چالش‌های متعددی را برای اتحادیه اروپا و کشورهای عضو آن ایجاد می‌کند. هنگامی که هزاران اروپایی برای پیوستن به داعش (دولت اسلامی) به عنوان جنگجویان خارجی عازم مناطق درگیری در سوریه و عراق شدند، اروپا با این خطر مواجه شد که این افراد پس از کسب تجربه رزمی، به قاره باز می‌گردند تا مرتکب اقدامات و حملات پیچیده در مقیاس بزرگ و طولانی مدت شوند (سعیدی راد و توانا، ۱۳۹۵: ۷۵). این ترس در نوامبر ۲۰۱۵ در پاریس و در مارس ۲۰۱۶ در بروکسل تحقق یافت. با این حال، از آنجایی که داعش هم قلمرو و هم توانایی خود را برای سازماندهی حملات نظامی از دست می‌داد، فعالیت‌های تروریستی به حملات بسیار خودانگیخته‌تر و غیرقابل پیش‌بینی‌تری تبدیل شد که توسط افرادی که به تنهایی عمل می‌کردند انجام می‌شدند. بر اساس یک پژوهش، بین اواسط سال ۲۰۱۴ تا پایان سال ۲۰۱۷، حداقل ۵۲ حمله (۶۹,۳ درصد) که در غرب انجام شده است، فاقد ارتباط مستقیم عملیاتی با یک سازمان تروریستی جهادی است. پیشرفت‌های فن‌آوری باعث دسترسی آسان به ارتباط با افراد همفکر و مواد تروریستی به صورت آنلاین شد و ظرفیت «هر کسی برای انجام حمله در هر مکانی» را نیز افزایش داد پدیده‌ای که نویسندگان آن را «دموکراتیزه‌سازی تروریسم» می‌شناسند. در شکل ۱ حملات گروه‌های تروریستی و جهادی در مقایسه با یکدیگر نشان داده شده‌اند.

Terrorist attacks in the EU, 2014-2019

Jihadist attacks in the EU, 2014-2019

Source: Europol, [TE-SAT reports 2015-2020](#).

شکل ۱. آمار حملات گروه‌های تروریستی و جهادی بین سال‌های ۲۰۱۴-۲۰۱۹ (ورونوا، ۲۰۲۱: ۲)

محیط دیجیتال راه‌های آسانی برای افراط‌گرایی ارائه می‌دهد: جهادگران و سایر گروه‌های افراطی از اینترنت و کانال‌های ارتباطی رمزگذاری شده مانند تلگرام برای انتشار تبلیغات یا مطالب آموزشی استفاده می‌کنند. تروریست‌های مشتاق دیگر نیازی به سفر ندارند: بیشتر عاملان حملات در خاک اروپا در سال‌های اخیر شهروندان اروپایی بودند که در اروپا متولد شده و بدون ترک کشور خود رادیکال شده بودند. حتی اگر ماشین تبلیغاتی «رسمی» دولت اسلامی در سال ۲۰۱۹ با از دست دادن قلمرو آن کند شد، یورپل شاهد انتشار مداوم محتوای تولید شده توسط حامیان بود (بیکربال و موت، ۲۰۲۱: ۷۱۵-۷۲۳)

شکست داعش در میدان یک چالش دیگر برای اروپا به شمار می‌آید زیرا افراد عضو آن به صورت گسترده وارد خاک اروپا می‌شوند. در حقیقت تعداد جنگجویان خارجی بازگشته بسیار کم بوده است، زیرا بسیاری از آن‌ها در مناطق درگیری کشته یا زندانی شده اند اما بازگشت کنندگان با توجه به پتانسیل آن‌ها

^۱ Voronova

^۲ Baker-Beall and Mott

برای انجام حملات یا رادیکال کردن دیگران به عنوان یک تهدید امنیتی تلقی می‌شوند (برگر^۱، ۲۰۲: ۸۲۵). از آنجایی که مبارزان بازگشته به طور کلی پس از ورود به کشورهای خود تحت تعقیب و زندان قرار می‌گیرند، این خطر رادیکال شدن در زندان‌ها را افزایش می‌دهد. این تهدید در سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ با توطئه‌های ناموفق زندانیان، و حملات در لندن و وین توسط محکومان تروریسم که آزاد شدند، تحقق یافت. از آنجایی که تعدادی از تروریست‌های محکوم در سال‌های آینده از زندان آزاد خواهند شد، کشورهای عضو اتحادیه اروپا باید راه حلی موثر برای مدیریت خطراتی که برای جامعه ایجاد می‌کنند بیابند. علاوه بر این، مشکل عودت‌کنندگان شامل خانواده‌های آن‌ها نیز می‌شود و این پرسش‌ها را مطرح می‌کند: زنانی که از مناطق جنگی باز می‌گردند و کودکانی که در آنجا به دنیا می‌آیند چگونه باید در جامعه ادغام شوند و آیا آن‌ها به عنوان قربانی یا تهدید بالقوه در نظر گرفته می‌شوند؟

تمرکز اتحادیه اروپا و تک تک کشورهای عضو بر امنیت در حین تلاش برای محافظت از شهروندان خود می‌تواند از منظر حقوق اساسی چالش برانگیز باشد، زیرا اقدامات امنیتی می‌تواند با حقوق و آزادی‌های محافظت شده توسط منشور حقوق اساسی اتحادیه اروپا تداخل داشته باشد (بوس^۲، ۲۰۲۱: ۶۵۰). همه این چالش‌های متعدد و در حال تحول مستلزم اقدام مشترک در سطح اتحادیه اروپا و همکاری بین‌المللی است، هیچ کشور عضوی نمی‌تواند به تنهایی به تهدید تروریستی جهانی پاسخ دهد.

۳. تروریسم و افکار عمومی در اروپا

یازده سپتامبر نوعی شوک بیرونی بزرگ را ایجاد کرد که برای تغییر قابل توجه در سیاست اتحادیه اروپا لازم بود. این بدترین رویداد تروریسم بین‌المللی مدرن بود، زیرا نزدیک به ۳۰۰۰ نفر کشته شدند (کاونرت^۳، ۲۰۱۰: ۶۳). این به نوبه خود، همکاری در زمینه‌های مرتبط مانند جرم، پلیس و اطلاعات را به پیش برد علاوه بر یک شوک خارجی بزرگ مانند ۱۱ سپتامبر، اتحادیه اروپا شاهد تغییرات مهمی در سیاست به ویژه توسط کمیسیون اروپا و همچنین دبیرخانه شورا بود.

بر اساس مجموعه‌ای از نظرسنجی‌های یوروبارومتر^۴ در مورد برداشت‌ها و انتظارات که برای پارلمان اروپا انجام شد، حمایت شهروندان اتحادیه اروپا از مشارکت قوی‌تر اتحادیه اروپا در مبارزه با

^۱ Berger

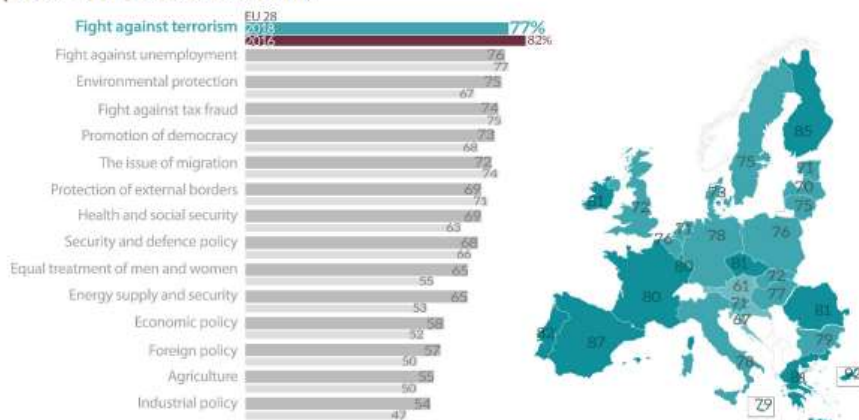
^۲ Bures

^۳ Kaunert

^۴ Eurobarometer

تروریسم در سال ۲۰۱۸ به ۷۷ درصد رسید و انتظارات شهروندان در مقایسه با سال ۲۰۱۶ (۸۲٪) پنج درصد کاهش داشت با این حال هنوز هم این حوزه سیاستی با بالاترین سطح انتظارات شهروندان برای مشارکت بیشتر اتحادیه اروپا است. اگرچه تغییراتی در حمایت از افزایش مشارکت اتحادیه اروپا در سراسر کشورهای عضو وجود دارد، این سیاست خاص چیزی بیش از حمایت اکثریت را به دست می‌آورد. حتی می‌توان گفت که یک اجماع در اتحادیه اروپا در مورد این موضوع وجود دارد. در مورد برداشت فعلی اتحادیه اروپا، تقریباً یک سوم (۳۲٪) از شهروندان اتحادیه اروپا مورد بررسی آن را کافی ارزیابی کردند که نسبت به سال ۲۰۱۶ (۲۳٪) ۹ درصد بهبود یافته است. به طور مشابه، سهم شهروندانی که مشارکت فعلی اتحادیه اروپا را ناکافی ارزیابی کردند از ۶۹ درصد در سال ۲۰۱۶ به ۵۷ درصد در سال ۲۰۱۸ کاهش یافت. همراه با حفاظت از مرزهای خارجی اتحادیه اروپا، مبارزه با تروریسم حوزه سیاستی است که بیشترین پیشرفت را در ارزیابی شهروندان از عملکرد اتحادیه اروپا نشان می‌دهد. نتیجه‌ی این نظرسنجی در شکل ۲ نشان داده شده است.

Figure 1 – Percentage of respondents who would like the EU to intervene more than at present (EU-28, 2016 and 2018)

Source: Eurobarometer 85.1, 2016; 89.2, 2018.

شکل ۲. نظرسنجی از افکار عمومی اروپاییان در مورد مبارزه با تروریسم توسط اتحادیه اروپا

(ورنوا، ۲۰۲۱: ۳)

بررسی‌های دیگر نیز نشان می‌دهد که اروپایی‌ها تروریسم را یک تهدید مستمر می‌دانند. در سال ۲۰۱۷، نظرسنجی ویژه یوروبارومتر در مورد نگرش اروپایی‌ها نسبت به امنیت نشان داد که ۹۵ درصد از پاسخ‌دهندگان تروریسم را یک چالش مهم برای امنیت داخلی اتحادیه اروپا می‌دانند. جالب توجه است

که تقریباً همه پاسخ دهندگان (۹۲٪) موافق بودند که برای بهینه‌سازی مبارزه با جرم و جنایت و تروریسم، مقامات مجری قانون کشورهای عضو باید اطلاعات را با یکدیگر مبادله کنند. بر اساس نظرسنجی اخیر آژانس حقوق اساسی درباره نگرانی‌ها و تجربیات امنیتی^۱، که در ژوئیه ۲۰۲۰ منتشر شد، تقریباً نیمی (۴۷ درصد) از مردم اتحادیه اروپا بسیار یا تا حدودی نگران تجربه یک حمله تروریستی در ۱۲ ماه آینده هستند. این تصور از تهدید تروریستی به طور قابل توجهی در کشورهای مختلف متفاوت است، با بالاترین درجه ترس از حمله تروریستی در اسپانیا (۷۶٪)، فرانسه (۶۰٪) و لتونی (۵۵٪)، و درجه بسیار کمتر در ایرلند (۲۳٪) و یونان (۲۰ درصد).

۴. چارچوب قانونی و سیاست اتحادیه اروپا برای مبارزه با تروریسم

اقدام اتحادیه اروپا در زمینه مبارزه با تروریسم بر اساس ماده ۵، در مورد آزادی، امنیت و عدالت، از معاهده عملکرد اتحادیه اروپا^۲ است. ماده ۸۳ عملکرد اتحادیه اروپا تروریسم را در زمره جرایم جدی با ابعاد فرامرزی قرار می‌دهد که برای آن‌ها امکان ایجاد حداقل قوانین مشترک پیش‌بینی شده است. با این حال، صلاحیت اتحادیه توسط ماده ۴ معاهده اتحادیه اروپا^۳ بیان شده است، که بیان می‌کند که «امنیت ملی مسئولیت هر کشور عضو است» و توسط ماده ۷۲ TFEU، که اختیارات ملی را برای حفظ نظم و قانون و حفظ امنیت داخلی تایید می‌کند (بوزان و وبور، ۲۰۱۹). بازیگران نهادی اتحادیه اروپا نقش مهمی در شکل دادن به توسعه AFSJ به روش‌های خاص ایفا کرده‌اند. کمیسیون اروپا و متحد آن، دبیرخانه شورا، در ائتلافی از کارآفرینان سیاست فراملی در زمینه مبارزه با تروریسم عمل کرده‌اند که به‌ویژه در موارد حکم دستگیری و اقدامات علیه تأمین مالی تروریسم مشهود است (کانرت، ۲۰۱۰: ۶۷). کشورهای عضو اغلب برای مقابله با این تهدیدات امنیتی جدید که به طور سستی خواستار راه حل‌های ملی بوده‌اند، تلاش می‌کنند. نهادهای اروپایی، به ویژه کمیسیون اروپا، موفق شده‌اند این روند را به سمت توسعه یک راه حل «اجماعی» به جای «ملی» - هدایت کنند. در نتیجه، حکمرانی فراملی در AFSJ افزایش یافته است.

^۱ Agency survey on security concerns and experiences

^۲ TFEU: Treaty on the Functioning of the European Union

^۳ Treaty on European Union

^۴ Buzan and Waever

ماده مرتبط دیگر «بند همبستگی» است (ماده ۲۲۲ TFEU)، که بر اساس آن اتحادیه اروپا باید تمام ابزارهای در اختیار خود، از جمله منابع نظامی که توسط کشورهای عضو در دسترس است، برای جلوگیری یا پاسخ به حمله تروریستی در هر یک از آنها بسیج کند. اقدامات ضد تروریسم همچنین می‌تواند بر اساس مقررات قانونی مربوط به طیف وسیعی از سیاست‌های غیر مستقیم مرتبط (مانند بازار داخلی) اتخاذ شود.

ریشه‌های سیاست ضد تروریسم اتحادیه اروپا را می‌توان در شبکه‌ای بین‌دولتی متشکل از نمایندگان وزارتخانه‌های دادگستری و امور داخلی، که در سال ۱۹۷۶ تأسیس شد، جستجو کرد. حملات ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ در ایالات متحده آمریکا باعث درک تهدید تروریسم به عنوان خطری جهانی و بدون مرز شد. پس از یازده سپتامبر، اتحادیه اروپا اولین برنامه اقدام خود و در ژوئن ۲۰۰۲ یک قانون اساسی را تصویب کرد: تصمیم چارچوبی در مورد مبارزه با تروریسم، که تعریف مشترکی از جرایم تروریستی در سراسر اروپا ارائه می‌دهد (هاک و ویلیامز،^۱ ۲۰۱۸).

در سال ۲۰۰۵، پس از حملات مادرید و لندن در سال‌های ۲۰۰۴ و ۲۰۰۵، اتحادیه اروپا اولین راهبرد مبارزه با تروریسم را بر اساس چهار رکن: پیشگیری، حفاظت، تعقیب و پاسخ اتخاذ کرد. این استراتژی به گونه‌ای طراحی شده بود که در سطح جهانی باشد و بر اهمیت همکاری با کشورهای غیر اتحادیه اروپا و نهادهای بین‌المللی تأکید کرد. در سال ۲۰۰۴، اتحادیه اروپا یک هماهنگ‌کننده مبارزه با تروریسم برای اتحادیه تعیین کرد تا بر اجرای این استراتژی نظارت کند. در دسامبر ۲۰۲۰، کمیسیون اروپا یک دستور کار جدید برای مبارزه با تروریسم برای اتحادیه اروپا تصویب کرد که به طور مشابه در چهار رشته بیان شده است: پیش‌بینی، جلوگیری، محافظت، پاسخ. دستور کار بر اساس دستاوردهای سال‌های گذشته است و اقدامات اتحادیه اروپا برای سال‌های آینده را مشخص می‌کند (ایل‌بیز،^۲ ۲۰۲۱: ۷۰۵). مبارزه با تروریسم همچنین یکی از اولویت‌های اصلی است که در اسناد راهبردی گسترده‌تر اتحادیه اروپا تعیین شده است. علاوه بر این، بخشی از استراتژی جهانی اتحادیه اروپا است که در سال ۲۰۱۶ با ایده پیوستن به سیاست‌های داخلی و خارجی به تصویب رسید.

از سال ۲۰۱۵، مبارزه با تروریسم یکی از اولویت‌های کلیدی - در کنار جرایم سازمان‌یافته و جرایم سایبری - در دستور کار اروپا در زمینه امنیت، ابزار اصلی سیاست تعیین‌کننده پاسخ اتحادیه اروپا به

^۱ . Haacke and Williams

^۲ . Ilbiz

چالش‌های امنیتی برای سال‌های ۲۰۱۵ تا ۲۰۲۰ بوده است. از آن زمان، دستور کار امنیتی به تدریج به مفهوم گسترده‌تری از اتحادیه امنیتی تبدیل شده است که منجر به تصویب در ژوئیه ۲۰۲۰ استراتژی اتحادیه امنیتی برای دوره ۲۰۲۰-۲۰۲۵ شده است. استراتژی جدید، از جمله، بر اساس کار کمیته TERR پارلمان اروپا و بحث‌های شورا در مورد جهت آینده امنیت داخلی اتحادیه اروپا است. هدف رویکرد یکپارچه آن تضمین امنیت هم در محیط فیزیکی و هم در محیط دیجیتال است، در حالی که ارتباط فزاینده بین امنیت داخلی و خارجی را نیز در نظر می‌گیرد. تحت چتر این استراتژی‌های گسترده‌تر، اقداماتی که باید انجام شود از طریق تعدادی از برنامه‌های عملیاتی اتخاذ شده در موارد زیر مشخص شده است (مونار، ۲۰۲۱: ۶۸):

۱. سلاح گرم و مواد منفجره (۲۰۱۵)
 ۲. تقویت مبارزه با تامین مالی تروریسم (۲۰۱۶)
 ۳. تقویت واکنش اروپا به تقلب در اسناد مسافرتی (۲۰۱۶)
 ۴. حفاظت از فضاهای عمومی (۲۰۱۷)
 ۵. آمادگی در برابر خطرات شیمیایی، بیولوژیکی، رادیولوژیکی و امنیت هسته ای (۲۰۱۷)
 ۶. در مورد امنیت دریایی (۲۰۱۸)
 ۷. قاچاق سلاح گرم (۲۰۲۰)
 ۸. پولشویی و تامین مالی تروریسم (۲۰۲۰)
- در طول دهه گذشته، اتحادیه اروپا اقدامات متعددی را برای مقابله با تروریسم انجام داده است که منجر به ایجاد یک چارچوب تا حدودی پیچیده و چند وجهی شده است. بررسی اجمالی طیف وسیعی از تحولات قانونی اخیر در زمینه‌های مختلف مداخله اتحادیه اروپا نشان می‌دهد (ورونوا، ۲۰۲۱: ۵):
- ۱- هماهنگ کردن قوانین کیفری:** در مارس ۲۰۱۷، پارلمان و شورای اروپا (قانونگذاران مشترک) دستورالعمل مبارزه با تروریسم را برای به روز رسانی چارچوبی که در سال ۲۰۰۲ طراحی شده بود مورد بررسی قرار داد و اجرای استانداردهای بین‌المللی جدید را تصویب کردند. طیف گسترده‌ای از فعالیت‌های تروریستی، از جمله سفر برای مقاصد تروریستی یا دریافت آموزش تروریستی را جرم انگاری می‌کند. همچنین حملات سایبری را به تعریف جرایم تروریستی اضافه می‌کند و امکان تعقیب تروریسم سایبری را

فراهم می‌نماید.

۲- کمک به قربانیان تروریسم: حقوق و نیازهای قربانیان حملات تروریستی از سال ۲۰۱۲ توسط قوانین اروپایی در مورد قربانیان جنایت پوشش داده شده است. با این حال، دستورالعمل فوق‌الذکر در مورد مبارزه با تروریسم، مقررات جدیدی را برای بهبود پاسخگویی به نیازهای خاص این گونه قربانیان اضافه کرده است. برای کمک‌هایی که در هر کشور اتحادیه اروپا برای همه اتباع اتحادیه اروپا و همچنین در کشورهای خودشان پس از بازگشت به کشورشان ارائه شود.

۳- مبارزه با تامین مالی تروریسم: پنجمین دستورالعمل مبارزه با پولشویی ۲۰۱۸ تصویب شده مکمل چارچوب موجود اتحادیه اروپا برای مبارزه با پولشویی و تامین مالی تروریسم است. هدف آن افزایش شفافیت، تسهیل کار واحدهای اطلاعات مالی، راه‌اندازی ثبت حساب‌های بانکی متمرکز برای شناسایی دارندگان، و رسیدگی به خطرات مرتبط با ارزهای مجازی و کارت‌های پیش‌پرداخت ناشناس است. سه قانون دیگر قوانین موجود را هماهنگ یا به روز می‌کند: یک دستورالعمل در مورد مقابله با پولشویی توسط قوانین کیفری حداقلی تحریم‌های مشترک را ایجاد می‌کند، مقررات در مورد کنترل های پول نقد ورودی یا خروجی از اتحادیه تعریف پول نقد را تغییر می‌دهد تا مثلاً شامل ارزهای مجازی نیز شود و مقررات مربوط به شناسایی متقابل احکام مصادره، مسدود کردن یا مصادره دارایی‌های مجرمانه را در سراسر اروپا تسهیل می‌کند. علاوه بر این، یک دستورالعمل در سال ۲۰۱۹ ابلغ شد که دسترسی نهادهای مجری قانون را به اطلاعات مالی لازم برای تحقیقات جرایم جدی، از جمله تروریسم، تسهیل می‌کند.

۴- تنظیم تسلیحات: به منظور جلوگیری از دستیابی تروریست‌ها به اسلحه گرم یا فعال کردن مجدد سلاح‌های غیرفعال، قانونگذاران مشترک دو ماده قانونی را تصویب کردند که عبارت بودند از دستورالعمل در مورد کنترل دستیابی و در اختیار داشتن سلاح و دیگری مقررات در مورد استانداردهای غیرفعال سازی اسلحه‌های گرم که هر دو از سال ۲۰۱۸ اعمال شده‌اند. مقررات سال ۲۰۱۹ قوانین سخت‌گیرانه‌تری را برای بازاریابی و استفاده از پیش‌سازهای انفجاری (که می‌توان برای ساخت بمب‌های خانگی مورد استفاده قرار داد) به منظور محدود کردن دسترسی آن‌ها برای عموم را ممنوع کرد و در مورد معاملات مشکوک نیز سختگیری کرد.

۵- حفاظت از مرزهای اتحادیه اروپا: برای جلوگیری از تردد آزادانه تروریست‌ها در اتحادیه اروپا، چندین کشور کنترل‌های موقتی را در مرزهای خود وضع کرده‌اند و کمیسیون قوانین جدیدی را در مورد

امکان اتخاذ چنین اقدامات موقت در موارد تهدید جدی برای امنیت داخلی پیشنهاد کرده است. وقتی صحبت از حفاظت از مرزهای خارجی می‌شود، اتحادیه اروپا به دنبال بهینه‌سازی استفاده از پایگاه‌های داده موجود و ایجاد پایگاه‌های جدید برای رفع شکاف‌ها بوده است. در سال ۲۰۱۷، یک اصلاحیه هدفمند در کد مرزهای شینگن، الزامی برای انجام بررسی‌های سیستماتیک علیه پایگاه‌های داده مربوطه در مرزهای زمینی، دریایی و هوایی خارجی برای همه افراد، از جمله اتباع اتحادیه اروپا، ایجاد کرد. اخیراً دو سیستم اطلاعاتی جدید به کار گرفته شده است: یک سیستم ورود/خروج برای ثبت داده‌های ورود و خروج برای اتباع غیر اتحادیه اروپا که از مرزهای اتحادیه اروپا عبور می‌کنند و یک سیستم اطلاعات سفر و مجوز اروپا^۱ برای تقویت بررسی‌های امنیتی ویزا که اتباع غیر اتحادیه اروپا معاف شوند.

۶- تبادل اطلاعات: داده‌ها ابزار مهمی در مبارزه با تروریسم است. بنابراین بسیار مهم است که مقامات مجری قانون کشورهای عضو اطلاعات را با یکدیگر به اشتراک بگذارند. اقدامات متعددی برای افزایش جمع‌آوری و تبادل داده‌ها انجام شده است. دستورالعمل^۲ PNR اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۶ یک سیستم اتحادیه اروپا را برای جمع‌آوری داده‌های مسافران پرواز به منظور شناسایی سفرهای مشکوک و مقابله با پدیده جنگنده‌های خارجی ایجاد کرد. در سال ۲۰۱۸، قانونگذاران مشترک قوانین جدیدی را برای تقویت سیستم اطلاعات شنگن^۳ (SIS) از جمله در زمینه همکاری پلیس و قضایی تصویب کردند. SIS به پلیس و نگهبانان مرزی اجازه می‌دهد تا وارد شوند و در مورد افراد تحت تعقیب یا گمشده و اموال گم شده یا دزدیده شده به آن‌ها هشدار دهند. این اصلاحات انواع جدیدی از هشدارها را برای موارد مرتبط با فعالیت‌های تروریستی معرفی کرد. قانونگذاران مشترک همچنین یک سیستم متمرکز جدید را برای تبادل سوابق کیفری اتباع غیر اتحادیه اروپا در اتحادیه اروپا^۴ (ECRIS-TCN) تصویب کردند که مکمل سیستم اطلاعات غیرمتمرکز سوابق کیفری اروپا^۵ (ECRIS) برای اتباع اتحادیه اروپا است. در نهایت، برای استفاده از پایگاه‌های اطلاعاتی موجود و آینده به روشی هوشمندانه‌تر و هدفمندتر، کمیسیون پیشنهادهای را در مورد قابلیت همکاری بین سیستم‌های اطلاعات اتحادیه اروپا ارائه کرد. معماری جدید قابلیت همکاری^۶، که به طور رسمی در بهار

^۱ . ETIAS: European Travel Information and Authorisation System

^۲ passenger name record

^۳ Schengen information system

^۴ exchange of criminal records of non-EU nationals in the EU (ECRIS-TCN)

^۵ European criminal records information system

^۶ New interoperability architecture

۲۰۱۹ تصویب شد، باید پس از سال ۲۰۲۳ عملیاتی شود و مرزبانان و مقامات مجری قانون را با یک رابط واحد برای جستجوهایشان و همچنین یک سرویس تطبیق بیومتریک برای تسهیل شناسایی فراهم می‌کند. یک ویژگی خاص همچنین به حل مسئله هویت‌های جعلی یا چندگانه کمک می‌کند. علاوه بر این، به منظور مبارزه با تقلب در ارائه‌ی هویت واقعی، قانون‌گذاران در سال ۲۰۱۹ مقرراتی را تصویب کردند که امنیت کارت‌های شناسایی و مجوزهای اقامت صادر شده توسط کشورهای عضو را افزایش می‌دهد، استانداردهای امنیتی مشترکی را تعیین می‌کند و داده‌های بیومتریک را برای کشورهای اتحادیه اروپا که کارت شناسایی در آنها استفاده می‌شود اجباری می‌نماید.

۷- تقویت امنیت سایبری: قانونگذاران اتحادیه اروپا گام‌های مهمی را برای افزایش انعطاف‌پذیری اتحادیه اروپا در برابر حملات سایبری (و افزایش حفاظت آن در برابر تروریسم سایبری) برداشته‌اند. دستورالعمل امنیت شبکه و اطلاعات^۱ که از ماه مه ۲۰۱۸ اجرا می‌شود، «ارائه‌دهندگان خدمات ضروری» را شناسایی می‌کند و تعهداتی را برای گزارش حوادث سایبری به مقامات ذی‌صلاح تحمیل می‌کند. قانون دیگری که در آوریل ۲۰۱۹ به تصویب رسید، ENISA را به نهادی با مأموریت دائمی و منابع عملیاتی بیشتر تبدیل کرد و آژانس امنیت سایبری اتحادیه اروپا نام گرفت.

۸- تقویت چارچوب نهادی: اتحادیه اروپا با ارتقاء اختیارات و ابزارهای نهادهای خود که در حوزه امنیت و عدالت فعال هستند، معماری امنیتی جدیدی را تکمیل کرده است. آژانس پلیس اروپا (یورپول) که در سال ۱۹۹۵ تأسیس شد، نقش خود را از طریق یک مأموریت جدید که از ماه مه ۲۰۱۷ لازم‌الاجرا است و ایجاد مرکز مبارزه با تروریسم اروپا^۲ - یک واحد تخصصی یورپول که به عنوان یک مرکز مرکزی عمل می‌کند، تقویت کرده است. مرکز اطلاعات و هماهنگی اتحادیه اروپا در مبارزه با تروریسم پشتیبانی استراتژیک و عملیاتی را ارائه می‌دهد و همچنین مسئول واحد ارجاع اینترنتی^۳، مقابله با تبلیغات تروریستی آنلاین، و برنامه ردیابی تامین مالی تروریسم^۴ است. قوانین جدیدی نیز برای بهبود اثربخشی عملیاتی آژانس اتحادیه اروپا برای همکاری عدالت کیفری^۵ به تصویب رسیده است. علاوه بر این، حمایت این آژانس از

^۱ NIS: Network and Information Security

^۲ ECTC: e European CounterTerrorism Centre

^۳ IRU: Internet Referral Unit

^۴ TFTP: Terrorist Financing Tracking Programme

^۵ . Eurojust

مقامات قضایی که با تروریسم سروکار دارند، با راه‌اندازی در سال ۲۰۱۹ ثبت ضد تروریسم - پایگاه داده‌ای منحصربفرد در سراسر اتحادیه اروپا برای اطلاعات قضایی در مورد انواع اقدامات تروریستی، افزایش یافته است. اتحادیه اروپا در سال ۲۰۱۶ با یک اصلاح بزرگ آژانس مسئول مدیریت مرزهای اتحادیه اروپا، را به آژانس گارد مرزی و ساحلی اروپا^۱ (EBCG) تبدیل کرد. در سال ۲۰۱۹، مقررات دوم برای تقویت EBCG به تصویب رسید، که مأموریت آن را تمدید کرد و یک سپاه دائمی جدید با حداکثر ۱۰۰۰۰ کارمند عملیاتی ایجاد شد (۵۰۰۰ نفر تا سال ۲۰۲۱ و ۱۰۰۰۰ نفر تا سال ۲۰۲۷). در نهایت، قانون‌گذاران، دستور آژانس اتحادیه اروپا برای مدیریت عملیاتی سیستم‌های فناوری اطلاعات در مقیاس بزرگ (eu-LISA) را بازبینی کردند تا مسئولیت توسعه راه‌حل‌های قابلیت همکاری و مدیریت سیستم‌های اطلاعات اتحادیه اروپا را بر عهده بگیرد.

با این حال هنوز دو پرونده مهم هنوز نهایی نشده است:

۱- پیشنهادی در مورد جلوگیری از انتشار محتوای تروریستی به صورت آنلاین، که ارائه دهندگان خدمات اینترنتی را ملزم می‌کند محتوای تروریستی را ظرف یک ساعت پس از اطلاع مقامات مجری قانون حذف کنند.

۲- پیشنهادهایی برای تسهیل دسترسی مجریان قانون به شواهد الکترونیکی که به مقامات ذیصلاح اجازه می‌دهد مستقیماً از ارائه‌دهندگان خدمات درخواست تولید یا حفظ داده‌های الکترونیکی مورد نیاز برای تحقیق و تعقیب جرایم را داشته باشند.

۵. چالش‌های پیش رو برای اتحادیه اروپا

قوانین ضد تروریسم اتحادیه اروپا اغلب به شکل دستورالعمل‌هایی است که برای قابل اجرا شدن، باید به قوانین ملی کشورهای عضو منتقل شود. اجرای قوانین اتحادیه اروپا در سطح ملی اغلب یک کار چالش برانگیز است که با تأخیرهای (گاهی قابل توجه) مواجه می‌شود. بر اساس گزارش ارائه شده در اکتبر ۲۰۱۹، اقداماتی که به طور کامل توسط همه کشورهای عضو منتقل نشده بود شامل دستورالعمل‌های زیر بود (ساکولیدو^۲، ۲۰۲۱: ۷۷۸):

۱- در مورد سیستم PNR اتحادیه اروپا؛

^۱. European Border and Coast Guard

^۲. Sachoulidou

۲- در مورد مبارزه با تروریسم؛

۳- در مورد کنترل دستیابی و داشتن سلاح؛

۴- در مورد حفاظت اطلاعات شخصی توسط مجریان قانون؛

۵- دستورالعمل مبارزه با پولشویی.

مهلت انتقال بیشتر این اسناد در سال ۲۰۱۸ به پایان رسیده است. در دسامبر ۲۰۲۰، رویه‌های تقض همچنان برای همه اسناد فوق (به استثنای دستورالعمل مبارزه با تروریسم) با نمونه قابل توجه قانون در مورد سلاح گرم ادامه داشت: اکثریت بزرگی از اعضا دولت‌ها هنوز نه تنها خود بخشنامه، بلکه قوانین اجرایی را نیز منتقل نکرده‌اند.

ارزیابی اقدامات ضد تروریسم اتحادیه اروپا با توجه به تعداد چشمگیر و ماهیت آن‌ها چالش بسیار بزرگتری است. در سال ۲۰۱۳، در تلاشی برای گردآوری فهرستی از اقدامات ضد تروریسم اتحادیه اروپا، یک پروژه تحقیقاتی^۱ - 239 - SECILE اقدام ضد تروریسم را که بین پاییز ۲۰۰۱ تا تابستان ۲۰۱۳ اتخاذ شد، شناسایی کرد که ۸۸ مورد از آنها «قانونی الزام‌آور» بودند. محققان به عدم بررسی سیستماتیک، مشارکتی و ارزیابی‌کننده اقدامات ضد تروریستی اتحادیه اروپا اشاره کردند که می‌تواند مشروعیت آنها را تضعیف کند. در سال ۲۰۱۵، پارلمان اروپا نیز بر لزوم ارزیابی منظم اقدامات اتحادیه اروپا در این زمینه تأکید کرد. در نتیجه، کمیسیون تلاش‌های خود را افزایش داد و در سال ۲۰۱۷ اولین ارزیابی جامع از سیاست امنیتی اتحادیه اروپا را ارائه کرد، سیاست‌ها و ابزارهایی را که در ۱۵ سال گذشته - از جمله در مورد مبارزه با تروریسم - توسعه یافته‌اند، بررسی کرد (شیندلر^۲، ۲۰۲۱). گزارش پیگیری ژوئیه ۲۰۲۰ در مورد اجرای قوانین در زمینه امنیت داخلی، مروری مفصل از اجرای اقدامات قانونی و غیرقانونی اخیراً تصویب شده است که به عنوان مثال می‌توان به جرم‌انگاری رفتارهای تروریستی، جلوگیری از افراط‌گرایی، حفاظت از فضاها عمومی و مدیریت بحران و همچنین همکاری بین‌المللی اشاره کرد.

۶. ابعاد خارجی سیاست ضد تروریسم اتحادیه اروپا

اتحادیه اروپا در مبارزه با تروریسم با سازمان‌ها و نهادهای بین‌المللی از جمله سازمان ملل متحد

^۱ . catalogue of EU counter-terrorism measures, a research project - SECILE - identified 239

^۲ . Schindler

(سازمان ملل)، مجمع جهانی مبارزه با تروریسم، ائتلاف جهانی علیه داعش، گروه ویژه اقدام مالی^۱ همکاری می‌کند.

اتحادیه اروپا به طور فعال استراتژی ضد تروریسم جهانی سازمان ملل در سال ۲۰۰۶ و قطعنامه‌های شورای امنیت سازمان ملل متحد و رژیم‌های تحریمی را برای تروریست‌های مظنون (افراد یا گروه‌ها) اجرا می‌کند. اتحادیه اروپا به ۱۹ کنوانسیون سازمان ملل در مورد تروریسم که از سال ۱۹۶۳ صادر شده‌اند، ملحق شده است. اتحادیه اروپا و هفت کشور عضو منفرد به مجمع جهانی مبارزه با تروریسم تعلق دارند، یک پلت فرم غیررسمی چندجانبه ضد تروریسم که در سال ۲۰۱۱ راه‌اندازی شد تا یک رویکرد استراتژیک بلندمدت برای مبارزه با تروریسم و ایدئولوژی‌های افراطی خشونت‌آمیز را که زیربنای آن است، ترویج کند.

اتحادیه اروپا و ۲۶ کشور عضو منفرد (به علاوه بریتانیا) اعضای ائتلاف جهانی علیه داعش هستند که در سال ۲۰۱۴ برای مقابله با گسترش این گروه و تضمین شکست آن تشکیل شد. فراتر از کمیته‌های نظامی در عراق و سوریه که به جاه طلبی‌های ارضی داعش پایان می‌دهد، ائتلاف به دنبال مقابله با زیرساخت‌های مالی داعش، از بین بردن شبکه‌های آن و مقابله با تبلیغات آن است.

گروه ویژه اقدام مالی توصیه‌هایی برای مبارزه با پولشویی^۲ (AML) صادر می‌کند که تامین مالی تروریسم را نیز پوشش می‌دهد و توسط بسیاری از کشورهای جهان به رسمیت شناخته شده و اجرا می‌شود. اتحادیه اروپا توصیه‌های گروه ویژه اقدام مالی را از طریق دستورالعمل‌های متوالی AML اجرا کرده است (شفرد^۳، ۲۰۲۱: ۱).

شورای اروپا چندین کنوانسیون اصلی را برای تعیین استانداردهای قانونی در اجرای قانون و حقوق بشر در زمینه مبارزه با تروریسم به تصویب رسانده است. در سال ۲۰۱۸، اتحادیه اروپا کنوانسیون CoE در مورد پیشگیری از تروریسم و همچنین پروتکل الحاقی آن را تصویب کرد. هدف این کنوانسیون تقویت مبارزه با تروریسم است و در عین حال تاکید می‌کند که تمام اقدامات اتخاذ شده برای جلوگیری یا سرکوب جرایم تروریستی باید از حاکمیت قانون، حقوق بشر و آزادی‌های اساسی حمایت کند.

^۱ . FATF: Financial Action Task Force

^۲ . anti-money laundering

^۳ . Shepherd

(اسپرلینگ و وبر^۱، ۲۰۱۸: ۱).

اتحادیه اروپا به صورت دوجانبه با کشورهای ثالث در زمینه مبارزه با تروریسم همکاری می‌کند. از سال ۲۰۰۱، اتحادیه اروپا بندهای مبارزه با تروریسم را در توافقنامه‌های دوجانبه و چندجانبه، مانند موافقت‌نامه‌های مشارکت و همکاری، موافقت‌نامه‌های ارتباط و توافق‌نامه‌های مرتبط با کشورهای بالکان غربی گنجانده است. دامنه توافقنامه‌ها متفاوت است، اما مقررات مربوط به مقابله با تروریسم به طور مشابه بیان شده و شامل ارجاع به قطعنامه‌های مربوطه سازمان ملل و به اشتراک گذاری اطلاعات و بهترین شیوه‌ها می‌شود. اتحادیه اروپا همچنین قراردادهای بخشی را با کشورهای غیر اتحادیه اروپا در مورد همکاری پلیس و قضایی منعقد کرده که شامل اهداف مبارزه با تروریسم است که عبارتند از (ورونوا، ۲۰۲۱: ۸):

۱- موافقت‌نامه‌های کمک حقوقی متقابل و استرداد؛

۲- موافقت‌نامه‌های ثبت نام مسافران (PNR)؛

۳- موافقت‌نامه‌های همکاری یورویل و یوروجاست.

در سال ۲۰۱۰، اتحادیه اروپا توافقنامه برنامه ردیابی مالی تروریسم^۲ (TFTP) اتحادیه اروپا و ایالات متحده را در مورد تبادل اطلاعات مالی منعقد کرد تا به مجریان قانون اجازه دسترسی به داده‌های تراکنش‌های مالی را بدهد. در همین حال، برنامه‌های اقدام ویژه ضد تروریسم با اردن، لبنان، مصر، اسرائیل و تونس و بالکان غربی در حال اجراست (شفرد، ۲۰۲۱: ۱).

اتحادیه اروپا به عنوان بخشی از استراتژی جهانی خود، گفتگوهای سیاسی ضد تروریسم اتحادیه اروپا را با ۲۰ کشور به طور منظم برگزار می‌کند. اتحادیه اروپا همچنین به برخی کشورها کمک فنی و آموزش می‌دهد، از جمله حمایت از ظرفیت‌سازی مبارزه با تروریسم و طرح‌های (مقابله با افراط‌گرایی خشونت‌آمیز). در ژوئن ۲۰۲۰، شورا خواستار افزایش همکاری با مناطقی شد که بیشتر تحت تأثیر تروریسم قرار دارند، مانند بالکان غربی، شمال آفریقا و خاورمیانه، ساحل و شاخ آفریقا. به عنوان مثال، اتحادیه اروپا در مورد کشورهای بورکینافاسو، مالی، موریتانی، نیجر و چاد ۱۴۷ میلیون یورو برای ایجاد نیروی مشترک G5 ساحل به رهبری آفریقا با هدف بهبود امنیت منطقه و مبارزه با تروریست‌ها و جنایتکاران اختصاص داده است. اتحادیه اروپا مأموریت‌های ظرفیت‌سازی غیرنظامی و مأموریت آموزشی نظامی را در نیجر و مالی گسترش داده است (اسپرلینگ و وبر، ۲۰۲۰).

^۱ . Sperling and Webber

^۲ . Terrorist Finance Tracking Programme

۷. ابزارهای مالی اتحادیه اروپا برای مبارزه با تروریسم

برآورد دقیق کل هزینه‌های اتحادیه اروپا برای مبارزه با تروریسم به دو دلیل امکان پذیر نیست. اول، کشورهای عضو نقش اصلی را در تخصیص منابع برای مبارزه با رادیکال‌سازی، اتخاذ تدابیر امنیتی جدید و افزایش انعطاف‌پذیری در برابر حملات تروریستی ایفا می‌کنند. دوم، بودجه اتحادیه اروپا به عنوان ابزاری منعطف و قابل انطباق با موارد احتمالی در نظر گرفته نمی‌شود، بلکه به عنوان ابزاری که منابع موجود را بر اساس چرخه‌ای توزیع می‌کند تدوین می‌گردد. بر اساس چارچوب مالی چندساله ۲۰۱۴-۲۰۲۰، صندوق امنیت داخلی^۱ ابزار مالی طراحی شده برای حمایت از ابتکارات افزایش امنیت در اتحادیه اروپا بود. کل بودجه صندوق امنیت داخلی در سال‌های ۲۰۱۴ تا ۲۰۲۰ بالغ بر ۳٫۸ میلیارد یورو بوده است. در داخل ISF^۲، مؤلفه اصلی مرتبط با مبارزه با تروریسم «صندوق امنیت داخلی - پلیس^۳» بود که برای تضمین سطح بالایی از امنیت در اتحادیه اروپا و مبارزه با جرایم جدی و سازمان‌یافته، از جمله تروریسم طراحی شد. بودجه صندوق امنیت داخلی - پلیس (کمی بیش از یک میلیارد یورو) تا حدی برای حمایت از نهادهای اتحادیه اروپا درگیر در مبارزه با تروریسم، مانند مرکز اروپایی مبارزه با تروریسم اروپا که اخیراً در یورویل ایجاد شده استفاده شده است. همین مرکز در سال ۲۰۱۶ دو میلیون یورو دریافت کرد تا پرسنل خود را افزایش دهد (ورونوا، ۲۰۲۱: ۹).

سایر بودجه‌ها نیز برای اقدامات مرتبط با تروریسم تحت ردیف‌های بودجه‌ای که در سرتاسر بودجه اتحادیه اروپا پخش می‌شود، در دسترس است. به عنوان مثال می‌توان به آموزش مردم با هدف جلوگیری از رادیکالیسم اشاره کرد. برای این منظور در سال ۲۰۱۶، تا سقف ۴۰۰ میلیون یورو در اختیار بخش‌های آموزشی قرار گرفت. برای تحقیقات امنیتی برای دوره ۲۰۱۸-۲۰۲۰، بیش از ۱ میلیارد یورو به تحقیق و نوآوری تحت افق ۲۰۲۰ برای بهبود امنیت اختصاص یافت و در این راستا ۱۳۵ میلیون یورو برای پروژه‌هایی که جرم و جنایت و تهدیدات تروریسم را هدف قرار می‌دهند در نظر گرفته شد (کانرت و مک کنزی، ۲۰۲۱).

^۱ Internal Security Fund

^۲ . Internal Security Fund (ISF)

^۳ Internal Security Fund - Police

^۴ . Kaunert and MacKenzie

اتحادیه اروپا به چندین روش از فعالیت‌های ضد تروریسم کشورهای غیر اتحادیه اروپا حمایت مالی می‌کند: ابزار کمک به ثبات و صلح^۱ (ICSP) می‌تواند از جمله برای تأمین مالی اقداماتی برای ارتقای همکاری با کشورهای ثالث در مبارزه با تروریسم استفاده شود. همکاری می‌تواند با هر کشور یا با سازمان‌های منطقه‌ای و زیر منطقه‌ای باشد. مأموریت‌های سیاست امنیتی و دفاعی مشترک^۲ چارچوب دیگری را فراهم می‌کند که اتحادیه اروپا از طریق آن سعی می‌کند به علل ریشه‌ای تروریسم و رادیکالیسم رسیدگی کند. مأموریت‌های غیرنظامی تحت CSDP توسط بودجه مشترک سیاست خارجی و امنیتی (CFSP) تأمین می‌شود (مونار، ۲۰۲۱).

۸. نقش پارلمان اروپا در مبارزه با تروریسم

تا ۱۱ سپتامبر، اتحادیه اروپا تقریباً به طور کامل از فعالیت‌های ضد تروریسم محروم بود، که تقریباً در انحصار کشورهای عضو باقی ماند. با این حال، حملات به ایالات متحده نقطه عطفی برای اتحادیه اروپا بود، زیرا اتحادیه اروپا با سرعت واکنش نشان داد، از جمله جلسات اضطراری بین کشورهای عضو و نهادهای اتحادیه اروپا. افزایش همکاری در حوزه‌ی ضد تروریسم با ایالات متحده یکی از سیاست‌های مهم آن‌ها قرار گرفت و اتحادیه اروپا تلاش برای مبارزه با تروریسم را در اولویت قرار داد (بوسانگ^۳، ۲۰۱۳: ۳۲). از این رو، تروریسم بین‌المللی در تسریع توسعه اقدامات توافق شده قبل از ۱۱ سپتامبر اهمیت زیادی دارد و حکومت اتحادیه اروپا را متحول کرده است (کانرت، ۲۰۱۰: ۶۳)؛ در نتیجه، اتحادیه اروپا به عنوان یک بازیگر ضد تروریسم در سال ۲۰۲۱ از اهمیت بسیار بیشتری نسبت به سال ۲۰۰۱ برخوردار است.

علیرغم تعدادی از محدودیت‌ها، باید توجه داشت که کشورهای عضو مسئول اصلی حفظ امنیت ملی هستند. در سال‌های اخیر پارلمان اروپا نقش فعال فزاینده‌ای ایفا کرده و نه تنها از طریق نقش خود در شکل‌دهی سیاست ضدتروریسم اتحادیه اروپا و قانون‌گذاری کمک کرده است بلکه از طریق چندین گزارش و قطعنامه به ابتکار خود افزوده است. بین سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۱۸، پارلمان تعدادی قطعنامه با تمرکز بر جنبه‌های مختلف امنیتی در مورد جلوگیری از افراط‌گرایی و استخدام شهروندان اروپایی توسط

^۱. Instrument contributing to Stability and Peace

^۲ CSDP: Common security and defence policy

^۳. Bossong

سازمان‌های تروریستی و در مورد اقدامات ضد تروریسم اتحادیه اروپا، و همچنین توصیه‌ای در مورد کاهش منابع درآمدی برای تروریست‌ها منتشر کرده است. در سال ۲۰۱۷، پارلمان یک کمیته ویژه در مورد تروریسم را به منظور ارزیابی کارآمدی اقدامات ضد تروریسم اتحادیه اروپا و بررسی راه‌های احتمالی ایجاد کرد (کانرت و کالاندر^۱، ۲۰۲۱: ۶۷۱-۶۷۲).

گزارش تی ای آر^۲ که در دسامبر ۲۰۱۸ توسط پارلمان تصویب شد، توصیه‌های گسترده‌ای را برای اقدامات فوری یا بلندمدت برای جلوگیری از تروریسم، مبارزه با علل ریشه‌ای آن، محافظت از شهروندان اتحادیه اروپا و کمک به قربانیان به بهترین شکل ممکن ارائه کرد. این گزارش توصیه می‌کند که چارچوب نهادی، به ویژه با گسترش اختیارات دادستانی عمومی اروپا^۳ برای پوشش جرایم سازمان‌یافته و تروریسم، بیشتر شود. این بیانیه بر لزوم تشدید مبارزه با تامین مالی تروریسم تاکید کرد و خواستار ایجاد یک سیستم ردیابی تامین مالی تروریسم اتحادیه اروپا^۴ برای تکمیل TFTP و ردیابی تراکنش‌های درون اتحادیه اروپا به یورو شد (همان). در این گزارش به اهمیت حصول اطمینان از پاسخ کافی به نیازهای خاص قربانیان تروریسم توجه شد و پیشنهاد شد قوانین جدید اتحادیه اروپا اتخاذ شود که تعریف مشترکی از وضعیت قربانی تروریسم و حقوق مرتبط با آن و فرم استاندارد و رویه‌های ساده‌شده ارائه می‌کند. به عنوان نمونه برای غرامت و همچنین راه اندازی یک پلت فرم آنلاین واحد به تمام زبان‌های اتحادیه اروپا برای قربانیان و نقاط تماس در کشورهای عضو، از جمله خطوط کمک راهکارهایی را پیشنهاد کرده است. این گزارش همچنین خواستار تشدید همکاری‌های بین‌المللی و شناسایی هم‌افزایی بین عملیات مشترک امنیت و سیاست دفاعی و اقدامات قضایی و امور داخلی شد. برخی از این تحولات در حال حاضر در حال انجام است. به عنوان مثال، به دنبال درخواست‌های پارلمان، کمیسیون اروپا یک مرکز تخصصی اتحادیه اروپا برای قربانیان تروریسم راه اندازی کرد که در ژانویه ۲۰۲۰ شروع به کار نمود. تعدادی از توصیه‌ها توسط قانون جدید مورد توجه قرار گرفته است (اسپرلینگ و وبر، ۲۰۲۰).

حفاظت از شهروندان اتحادیه اروپا و مبارزه با جرایم سازمان یافته و تروریسم از همان ابتدا بخشی از اولویت‌های کمیسیون جدید بوده است. استراتژی جدید اتحادیه امنیتی که در ژوئیه ۲۰۲۰ به تصویب

^۱ . Kaunert, and Callander

^۲ TERR: terrorism

^۳ EPPO: European Public Prosecutor's Office

^۴ TFTS: Terrorist Financing Tracking System

رسید، خطوط اصلی اقدام آینده اتحادیه اروپا برای مبارزه با تروریسم را به صورت آنلاین و آفلاین تشریح کرد: افزایش اجرای ابزارهای موجود و بستن شکاف‌های باقی مانده؛ به روز رسانی قوانین جاری در مورد حفاظت از زیرساخت‌های حیاتی و تجدید نظر در دستورالعمل امنیت شبکه و اطلاعات^۱ (NIS) و تقویت همکاری مجری قانون از طریق مشارکت پلیس اروپا (شفر، ۲۰۲۱: ۱).

بر اساس این استراتژی، کمیسیون همچنین یک برنامه اقدام جدید در مورد قاچاق سلاح گرم را تصویب کرد و دستور کار اتحادیه اروپا را برای مبارزه با تروریسم برای سال ۲۰۲۱ اعلام کرد. حملات تروریستی که اروپا را در پاییز ۲۰۲۰ تکان داد، برنامه های کمیسیون را تسریع کرد و منجر به تصویب اتحادیه جدید اتحادیه اروپا شد. دستور کار مبارزه با تروریسم در دسامبر ۲۰۲۰. بیان شده پیرامون چهار ستون - پیش بینی، پیشگیری، حفاظت، پاسخ - دستور کار جدید بر روی موارد زیر تمرکز دارد: توسعه اطلاعات استراتژیک، و افزایش آمادگی و ظرفیت تشخیص زودهنگام، به ویژه از طریق تحقیق و فناوری های جدید؛ مقابله با افراط گرایی و ایدئولوژی های افراطی، به ویژه در فضای آنلاین؛ افزایش تاب آوری زیرساخت های حیاتی و حفاظت از مردم در فضاهای عمومی؛ تامین امنیت مرزهای خارجی، از جمله با بستن شکاف‌ها در استفاده از SIS و مدرن‌سازی سایر ابزارهای اشتراک‌گذاری اطلاعات اتحادیه اروپا، مانند چارچوب Prüm و طرح اطلاعات پیشرفته مسافران^۲ (API) و آخرین کار نیز تقویت اجرای قانون و همکاری قضایی، با تصویب برنامه‌ریزی شده مکانیسم‌های همکاری پلیس اتحادیه اروپا برای حمایت از تحقیقات مالی و تسهیل دسترسی به شواهد. کمیسیون همچنین بر حمایت از قربانیان تروریسم، در راستای استراتژی جدید خود برای حقوق قربانیان، متمرکز است (رینارد^۳، ۲۰۱۹: ۶۱۹).

نتیجه‌گیری

دولت‌های اروپایی عقیده دارند تروریسم امنیت، ارزش‌های جوامع دموکراتیک و حقوق و آزادی‌های شهروندان اروپایی را تهدید می‌کند. از این رو مبارزه با تروریسم اولویت اصلی اتحادیه اروپا و

^۱ Network and Information Security

^۲. advanced passenger information

^۳. Rhinard

کشورهای عضو و همچنین شرکای بین‌المللی آن‌هاست. با توجه به این‌که بسیاری از اقدامات تروریستی بنیادگرایان در اروپا اتفاق افتاد کشورهای عضو اتحادیه‌ی اروپا به دنبال تلاش برای حل بحران‌های امنیتی و مقابله با تروریسم نمودند. با همه‌ی این تلاش‌ها افراط‌گرایی به عنوان یکی از مولفه‌های تروریسم در سال‌های اخیر به تهدید جدی‌تری تبدیل شده است. فن‌آوری‌های جدید ارتباطی مانند فناوری‌های آنلاین، برقراری ارتباط بین مرزها را برای تروریست‌ها آسان‌تر کرده و تبلیغات تروریستی و گسترش افراط‌گرایی را تقویت کرده است. در نتیجه در مارس ۲۰۲۱، شورا مقرراتی را در مورد رسیدگی به انتشار محتوای تروریستی آنلاین به تصویب رساند. مقامات ذیصلاح در کشورهای عضو این اختیار را خواهند داشت که دستور حذف را برای ارائه دهندگان خدمات صادر کنند که از آنها بخواهند محتوای تروریستی را حذف کنند یا دسترسی به آن را در مدت یک ساعت غیرفعال کنند. بنابراین اتحادیه اروپا در یکی از استراتژی‌های خود، نظارت بیشتری بر محتوای تولید شده در فضای آنلاین را اجرا کرد.

یکی دیگر از گام‌های مهم استراتژیک اتحادیه‌ی اروپا اشتراک گذاری موثر اطلاعات بین مقامات مجری قانون، قضایی و اطلاعاتی در کشورهای عضو برای مبارزه با تروریسم، ردیابی جنگجویان خارجی و مقابله با جرایم سازمان یافته ضروری است. پیوستن به FATF یکی دیگر از اقدامات مهم کشورهای عضو اتحادیه‌ی اروپا برای مقابله با تروریسم در جهان است که نشان می‌دهد اروپاییان تمایل دارند با همکاری مشترک با کشورهای دیگر به مقابله‌ی نرم با تروریسم بپردازند و شاهرگ‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آن‌ها را قطع کنند که یکی از مهمترین آن‌ها در اختیار قرار دادن تجهیزات خود به کشورهای است که تمایل دارند در زمینه‌ی مبارزه با تروریسم با این اتحادیه همکاری نمایند. با این حال باید توجه داشت رفتار اتحادیه‌ی اروپا با رفتار آمریکا بسیار متفاوت است. آمریکا در راستای تقابل با تروریسم به کشوری مانند افغانستان حمله کرد بنابراین رفتار آمریکا را باید رفتاری سخت قلمداد کرد اما اتحادیه‌ی اروپا رفتاری محافظه‌کارانه‌تر در برخورد با تروریسم دارد.

کتابنامه

بیت جم، رامسین (۱۳۹۶). مقاله تنظیمی به منظور ارائه به سمینار سازمان های بین المللی تحت عنوان: "Strategia Antiterrorismo dell'Unione Europea" راهبرد ضد تروریسم اتحادیه اروپا - تصمیمات اتخاذ گردیده از سوی شورای اروپا در مورخه ۲۲ ژوئن ۲۰۱۶".

بیت جم، رامسین (۱۳۹۷). «استراتژی ضد تروریسم اتحادیه اروپا در خاورمیانه و روابط با ایران»، مطالعات خاورمیانه، شماره ۹۳، صص ۱۲۵-۱۴۸.

حاجیانی، ابراهیم و ضمیری، عبدالحسین (۱۳۸۹). پژوهش ها و مطالعات تروریسم، تهران: مجمع تشخیص مصلحت نظام. مرکز تحقیقات استراتژیک.

حیدری فرد، مهدی و پورقصاب امیری، علی (۱۴۰۰). «جنگ جهانی علیه تروریسم از منظر حقوق بین الملل بشردوستانه»، فصلنامه مطالعات روابط بین الملل، دوره ۱۴، شماره ۲، صص ۳۳-۹.

دهقانی فیروزآبادی، جلال و سلیمانی، فاطمه (۱۳۹۷). «سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران و هنجارسازی بین المللی»، فصلنامه سیاست خارجی، دوره ۳۲، شماره ۴، صص ۶۵-۹۰.

سعیدی راد، آرش و توانا، محمد علی (۱۳۹۵). ایران و افراط گرایی داعش، تهران: انتشارات آرنا.

نماین، پیمان و سهراب بیگ، محمد (۱۳۹۱). «مبارزه با تروریسم؛ راهبردی مؤثر در تحقق صلح عادلانه جهانی»، مطالعات راهبردی سیاستگذاری، دوره ۳، شماره ۶، صص ۷۷-۱۱۴.

- Andreeva, C. (2021). The Evolution of Information-sharing in EU Counter-terrorism Post-2015: A Paradigm Shift? *Global Affairs*. <https://doi.org/10.1080/23340460.2021.1983728>
- Argomaniz, J. (2009). Post 9/11 institutionalisation of European Union counter-terrorism: Emergence, acceleration and inertia. *European Security*, 18(2), 151-172.
- Argomaniz, J. Bures, O. & Kaunert, C. (2019). A decade of EU counter-terrorism and intelligence: A critical assessment. *Intelligence and National Security*, 30(2-3), 191-206.
- Baker-Beall, C. & Mott G. (2021). The new EU counter-terrorism Agenda: preemptive security through the anticipation of terrorist events. *Global Affairs*. <https://doi.org/10.1080/23340460.2021.1995461>
- Berger, L. (2021). Securitization across borders – commonalities and contradictions in European and Arab counterterrorism discourses. *Global Affairs*. <https://doi.org/10.1080/23340460.2021.2001763>
- Bossong, R. (2013). *The evolution of EU counter-terrorism: European Security policy after 9/11*. London: Routledge
- Bures, O. (2021). EU measures to combat terrorist financing since 9/11: Efficient, but not very effective. *Global Affairs*. <https://doi.org/10.1080/23340460.2021.1961598>

- Buzan, B. & Waeber, O. (2019). Macrosecuritization and security constellations: Reconsidering scale in securitization theory. *Review of International Studies*, 35(2), 253–276
- Eurobarometer. (2018). available at <https://europa.eu/eurobarometer/screen/home>
- Europol's Terrorism Situation and Trend report (TE-SAT) 2020, page 13.
- Galasso, G. (2019). *The History of the European Union*, Bloomsbury Publishing.
- Haacke, J. & Williams, D. (2018). Regional arrangements, securitization, and transnational security challenges: The African Union and the association of Southeast Asian nations compared. *Security Studies*, 17(4), 775–809.
- Ilbiz, E. (2021). Electoral cost of the European Union promoted norms: Erdogan's counter-terrorism impasse. *Global Affairs*. <https://doi.org/10.1080/23340460.2021.1948801>
- Kaiser, W. Leucht B. Rasmussen, M. (2011). *The History of the European Union Origins of a Trans- and Supranational Polity 1950 -1972*, Routledge
- Kaunert, C. (2010). *European internal security: Towards supranational governance in the area of freedom, security and justice?* Manchester: Manchester University Press.
- Kaunert, C. & MacKenzie, A. (2021). Still the absent friend? The European Union's global counter-terrorism role after twenty years. *Global Affairs*. <https://doi.org/10.1080/23340460.2021.1998920>
- Kaunert, C. Callander, B. & Léonard, S. (2021). The collective securitisation of aviation in the European Union through association to terrorism. *Global Affairs*. <https://doi.org/10.1080/23340460.2021.2002099>
- Monar, J. (2021). EU counter-terrorism 20 years after 9/11: "common threat" and "common response"? *Global Affairs*. <https://doi.org/10.1080/23340460.2021.1995774>
- Rhinard, M. (2019). The crisification of policy-making in the European Union. *Journal of Common Market Studies*, 57(3), 616–633.
- Sachoulidou, A. (2021). The key elements of the LIBE committee's compromise proposal on e-evidence: A critical overview through a fundamental rights lens. *Global Affairs*. <https://doi.org/10.1080/23340460.2021.1999173>
- Schindler, H. (2021). Emerging challenges for combating the financing of terrorism in the European Union. *Global Affairs*. <https://doi.org/10.1080/23340460.2021.1977161>
- Shepherd, A. (2021). EU Counterterrorism, Collective Securitisation, and the Internal-External Security Nexus. *Global Affairs*. <https://doi.org/10.1080/23340460.2021.1995461>

- Sperling, J. & Webber, M. (2020). The European Union: Security governance and collective securitisation. *West European Politics*, 42(2), 228–260.
- Sperling, J., & Webber, M. (2018). Collective securitisation. *European Journal of International Security*, 2(1), 19–46.
- Turner, B.(2008). *The Statesman’s Yearbook*. London: Palgrave Macmillan UK. <http://link.springer.com/10.1007/978-1-349-74027-7>
- Voronova, S. (2021) Understanding EU counter-terrorism policy, European Parliamentary Research Service, PE 659.446.
- Whittaker, J.D. (2006). *Terrorism: Understanding the Global Threat*. London: Longman.